

MEMO

Aan : commissie Samenlevingszaken
Van : team KNOP en griffie
Datum : 17 november 2023
Onderwerp : **strategische raadsagenda: sociale mobiliteit – ‘bouwstenen en focus’ - update**

Beleidsreferentie

- ⇒ *Memo voortgang onderwerpen SRA – augustus 2023*
- ⇒ *Presentatie strategische raadsagenda: sociale mobiliteit*

Inleiding

Dinsdagavond 31 oktober heeft de commissie tijdens een werksessie teruggeblikt op de inspiratieavond met spreker Tim 's Jongers en genodigden uit het maatschappelijk middenveld op 25 mei 2023. Daarnaast heeft u zich laten informeren over de stand van zaken over het thema sociale mobiliteit zoals dit al door de gemeente wordt opgepakt. Dit is onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Kansengelijkheid voor volwassenen
- Kansengelijkheid voor jeugd
- Gezondheidsverschillen
- Armoede en minima
- Schulddienstverlening

De commissie legt de focus op kansengelijkheid voor volwassenen en jeugd en gezondheidsverschillen

Afgesproken op 31 oktober is dat politieke focus op armoede en minima samen met schulddienstverlening verder ter sprake komen bij bespreking van het onderzoeksrapport van de rekenkamer en het onderzoek naar armoedeval in het eerste kwartaal van 2024. Deze onderwerpen zijn daarmee zeker niet buiten beeld, maar worden daar verder opgepakt. De focus van de strategische raadsagenda richt zich verder op:

- Kansengelijkheid voor volwassenen
- Kansengelijkheid voor jeugd
- Gezondheidsverschillen

De bouwstenen en focus van de commissie

Naar aanleiding van de presentatie zijn onder leiding van de gespreksleider aandachtspunten en ervaringen gedeeld. Aan de ambtelijk deskundigen is gevraagd waar zij op hun eigen vakgebied extra aandachtgebieden zien. De volgende bouwstenen en focus zijn gezamenlijk beschreven:

- Het bereiken van de doelgroep

- Zetten we capaciteit en middelen juist in?
- Vormt 'taal' mogelijk al een eerste barrière en zo ja: hoe kunnen we dit als raad vereenvoudigen?
- Wordt er voldoende handelingsvrijheid en ruimte ervaren in de praktijk om maatwerk te leveren? Zo nee: wat kan de gemeente doen?
- Het verschil tussen de systeemwereld en de leefwereld: sluit de behoefte van inwoners aan op de mogelijkheden binnen wetgeving en beleid van de overheid? ¹
- De volgende specifieke doelgroepen vragen meer aandacht:
  - In contact blijven met vroegtijdige schoolverlaters (tot 27 jaar)
  - Volwassenen met een taalachterstand
  - Vroegsignalering bij intergenerationele armoede en schulden (wordt opgepakt bij bespreking van armoede, minima en schulddienstverlening bij onderzoeksrapport rekenkamer en resultaten onderzoek naar armoedeval).

Deze memo geeft meer informatie over deze focuspunten

Door de commissie is de vraag gesteld aan ambtelijk deskundigen meer informatie over bovenstaande focuspunten te geven. Hieronder volgt een beknopte weergave en in cijfers gevat hoe de doelgroep 'jongeren' (18 tot 27 jaar) eruit ziet. Gekoppeld aan thema's als voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) en laaggeletterdheid.

Jongeren en RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie)

Kinderen van 5 tot 16 jaar hebben een leerplicht. Zij moeten dus naar school. De gemeente heeft de wettelijke taak jongeren tussen 16 en 23 jaar te begeleiden naar school of werk als zij geen startkwalificatie hebben voor de arbeidsmarkt. Dat is de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC). Als we de doelgroep jongeren afpellen zien we dat er 5645 jongeren tussen 18 en 27 jaar in de Noordoostpolder wonen. Daarvan vallen er 3570 binnen de RMC-doelgroep (18 en 23 jaar). In het afgelopen schooljaar (2022-2023) zagen we dat er 107 voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) waren in de gemeente. Het meeste van deze jongeren is aan het werk, maar zonder startkwalificatie. Meer cijfermatige informatie is te vinden in de bijlage 1.

Gezondheid

Vanuit de Monitor Brede Welvaart is te zien dat inwoners van onze gemeente het over het algemeen 'goed' doen qua welvaart, in vergelijking met Nederland en/of Flevoland. Verschillende data zijn ook terug te vinden in de gezondheidsmonitor 2022. In bijlage 3 zijn de links te vinden naar beide onderzoeken.

Laaggeletterden

In de gemeente Noordoostpolder is ongeveer 20% van de bevolking tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd.² Hieronder volgen een aantal overzichten van [Geletterdheidinzicht.nl](https://www.geletterdheidinzicht.nl). Via deze website

¹ Anvulling tijdens de commissievergadering Samenlevingszaken 27 november 2023.

² De door [GeletterdheidInZicht.nl](https://www.geletterdheidinzicht.nl) gehanteerde definitie van laaggeletterdheid omvat niet de groepen laaggecijferden en mensen met lage digitale vaardigheden.

is goed door te klikken naar de doelgroepen achter de laaggeletterdheidscijfers. De doelgroep 'Jongeren, zowel werkend als niet-werkend, zowel met Nederlandse achtergrond als met migratieachtergrond, en zonder partner en kinderen' is in de bijlage 2 in figuur 1 uitgelicht.

Geen relatie tussen vroegtijdig schoolverlaten en laaggeletterdheid

In de commissievergadering van 27 november 2023 werd even gesproken over de relatie tussen voortijdig schoolverlaters en laaggeletterden. Echter zit er niet direct een verband tussen beide doelgroepen. Vroegtijdig schoolverlaters hoeven niet persé laaggeletterden te zijn of worden. We zien dat de grootste doelgroep van vroegtijdig schoolverlaters jongeren zijn die uitvallen uit MBO niveau 3 of 4. Dit zijn of worden niet per definitie laaggeletterden. Ook de ouders van vroegtijdig schoolverlaters hoeven niet persé laaggeletterd te zijn. We hebben onvoldoende inzicht in de cijfers om hier een relatie te duiden.³

Wat gebeurt er al rondom deze focuspunten?

Voor het aanbod vanuit de gemeente verwijzen we naar de gegeven presentatie en bijbehorende PowerPoint. Aanvullende informatie over aanbod vanuit externe partijen wordt in bijlage 3 in een opsomming (door middel van hyperlinks) weergegeven. Daarbij worden ook enkele partijen weergegeven die onder andere betrokken zijn bij deze doelgroep, inzet en/of uitvoering.

De volgende aandachtspunten worden aan u meegegeven

Vanuit de ambtelijke organisatie kunnen de volgende aandachtspunten beknopt worden meegegeven:

- Bij de doelgroep 'jongeren' valt veel duurzaam inzetbare winst te behalen. Een belangrijke insteek is jongeren verleiden een opleiding te doen/af te maken. Een startkwalificatie zorgt voor een duurzamer arbeidsleven. Daarnaast zal de nieuwe wet 'Van school naar werk' zal hier aan kunnen bijdragen. Deze gaat per 1 augustus 2025 in. Er zit nog ruimte om in deze verandering mee te denken vanuit de raad.
- Het is lastig om de juiste doelgroep te bereiken. De vragen die daarbij meespelen zijn met name: Waar vind je de jongeren, hoe bereik je hen, wat beweegt hen, waar lopen zij zelf tegen aan, hoe ervaren ze zelf hun zelfredzaamheid op basis van waar willen ze hulp en ondersteuning bij ontvangen? Hier zou de raad als volksvertegenwoordiger ook een rol in kunnen spelen.

Vragen aan de commissie op 27 november 2023

- Bent u het eens met bovenstaande bouwstenen en focuspunten?
- Wat is op basis van deze bouwstenen en focuspunten volgens u de opgave voor de gemeente (één of meerdere)?
- Wat heeft u nodig om deze opgaven verder politiek uit te werken in een opdracht voor het college (startnotitie)?

---

³ Anvulling tijdens de commissievergadering Samenlevingszaken 27 november 2023.

Bijlagen

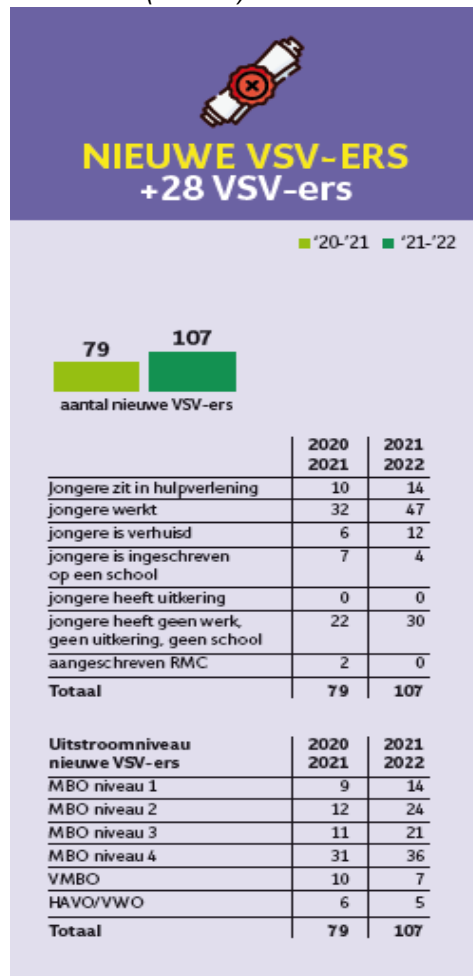
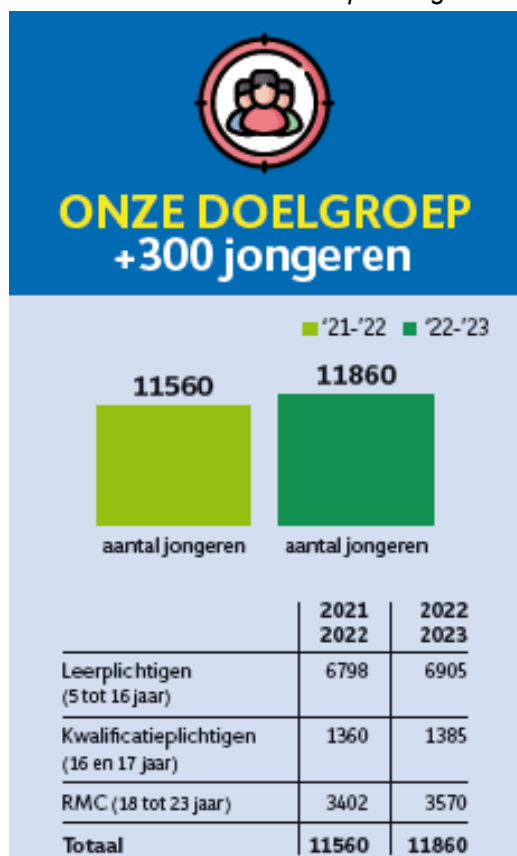
1. Jongeren en RMC in Noordoostpolder
2. Laaggeletterden in Noordoostpolder
3. Aanvullende informatie

Bijlage 1 Jongeren en RMC

Tabel 1: Aantal jongeren tussen 18-27 jaar, verdeeld over dorpen

	N	%
Emmeloord	2904	51,4
Luttelgeest	312	5,5
Marknesse	497	8,8
Kraggenburg	184	3,3
Ens	422	7,5
Nagele	193	3,4
Tollebeek	335	5,9
Espel	221	3,9
Creil	198	3,5
Rutten	188	3,3
Bant	191	3,4
Totaal	5645	100,0

Tabel 2: Leer- en kwalificatieplichtingen en Voortijdig Schoolverlaters (vsv'ers)

NIEUWE VSV-ERS

Er is een stijging te zien in het totaal VSV-ers van 28. Bij jongeren die in de hulpverlening zitten en op dit ogenblik niet in staat zijn onderwijs te volgen is een stijging te zien van 4. Verder valt op dat bij de jongeren die werken een stijging is te zien van 15 jongeren.

Dit is een forse stijging vergeleken met het vorige schooljaar. De oorzaak kan liggen in het feit dat jongeren na de COVID gekozen hebben voor werk in plaats van het volgen van een opleiding. De stijging van 6 jongeren die verhuisd zijn kan worden verklaard dat dit vooral AZC jongeren betreft die naar andere gemeenten zijn verhuisd.

Bijlage 2 Laaggeletterden

Tabel 3: Aantallen en percentages laaggeletterden in gemeente Noordoostpolder

Doelgroep	Percentage van de laaggeletterden dat binnen betreffende doelgroep valt⁴	Schatting van aantal personen
Migranten (30+) met partner en/of kinderen	23%	698
Nederlandse werkenden (50+) met gezin	20%	620
Divers⁵	16%	484
Nederlandse niet-actieven (50+) met gezin	12%	359
Jongeren (<30) zonder partner of kinderen	12%	356
Nederlandse werkenden (30 - 50 jaar)	10%	307
Oudere Nederlandse singles (50+)	8%	256

---

⁴ De percentages zijn bij benadering. De clusters zijn gemaakt door GeletterdheidInZicht.nl.

⁵ Dit gaat bijvoorbeeld om 2e generatie migranten, jongeren met kinderen, 1e generatie migranten van 30 jaar en ouder die zowel geen partner en geen kinderen hebben, en oudere werknemers die zowel geen partner als geen kinderen hebben

Figuur 1: Jongeren, zowel werkend als niet-werkend, zowel met Nederlandse achtergrond als met migratieachtergrond, en zonder partner en kinderen

Doelgroep

Jongeren, zowel werkend als niet-werkend, zowel met Nederlandse achtergrond als met migratieachtergrond, en zonder partner en kinderen

Beschrijving van de doelgroep

Deze groep bestaat zowel uit jongeren (16 tot 30 jaar oud) met een Nederlandse achtergrond als jongeren met een migratie-achtergrond. Het gaat deels om jongeren die nog met een opleiding bezig zijn, bijvoorbeeld op mbo-niveau, al zijn er ook werkenden in deze groep.

SAMENVATTING

Leeftijd: 16-30 jaar
 Arbeidsmarktstatus: Mix
 Partner en/of kinderen: Geen van beide
 Achtergrond: Mix
 Opleidingsniveau: Overwegend niet-hoogopgeleid

Randvoorwaarden bij het organiseren van educatie-aanbod voor doelgroep

CIJFERS OVER DE DOELGROEP

Van alle mensen die voldoen aan het profiel *Jongeren, zowel werkend als niet-werkend, zowel met Nederlandse achtergrond als met migratieachtergrond, en zonder partner en kinderen*, is ongeveer 11% laaggeletterd. Het merendeel van die laaggeletterden is mild laaggeletterd.

AANDEEL MILD EN STERK LAAGGELETTERDEN

AANDEEL MANNEN VS. VROUWEN

AANDEEL MENSEN MET SCHULDEN VS. ZONDER SCHULDEN

Geen data beschikbaar

AANDEEL MENSEN IN DE BIJSTAND VS. NIET IN DE BIJSTAND

AANDEEL MENSEN HOOGST BEHAALDE OPLEIDINGSNIVEAU (HOGER = HAVO/VWO-HBO/WO)

WELKE ORGANISATIES BETREKKEN BIJ DE WERVING

VAN DEZE DOELGROEP?

Organisaties die bij elke doelgroep betrokken kunnen worden, zijn organisaties die educatie-aanbod verzorgen. Dit betreft bijvoorbeeld bibliotheken, taalhuizen en roc's. We onderscheiden daarnaast organisaties in drie domeinen: gerelateerd aan werk, familie en vrije tijd.

- > Werk
- > Familie
- > Vrije tijd

WAT MOTIVEERT DEZE DOELGROEP?

We onderscheiden motieven in drie domeinen: gerelateerd aan werk, familie en vrije tijd.

- > Werk
- > Familie
- > Vrije tijd

VOORBEELDEN VAN AANBOD VOOR DEZE

DOELGROEP?

We onderscheiden aanbod in drie domeinen: gerelateerd aan werk, familie en vrije tijd.

- > Werk
- > Familie
- > Vrije tijd

Bijlage 3 Aanvullende informatie

Gezondheid

- [Monitor Brede Welvaart](#)
- [Gezondheidsmonitor volwassenen 2022](#)

Taal

- [Taalpunt Noordoostpolder](#)
- [Huis voor Taal](#)
  - FlevoMeer Bibliotheek
  - Firda
- 't Prak: is de avondschool voor volwassenen met een verstandelijke beperking. 't Prak gaat om het vasthouden van opgedane vaardigheden en het voorkomen van verdere achterstanden.
- Vluchtelingenwerk

Onderwijs en Jongeren

- [RMC-inzet](#) (RMC staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten).
  - RMC-consulenten gemeente Noordoostpolder
  - Werkcorporatie
  - Klantmanagers participatie (jongeren) gemeente Noordoostpolder
- [Jongerenwerk Carrefour](#)
  - Daniel Klappe en Belinda van Keulen
- Onderwijspartijen voor jongeren boven 18 jaar
  - Firda (mbo)
  - Aeres (mbo)
  - [VSO Het Esveld](#)
  - [WAT!](#)
  - ISK Caleido